

Сезон на отпуските: полезни съвети при пътуване в чужбина

Извънредни ситуации

На кого да се обадя, ако се нуждая от спешна помощ?

Ако се нуждаете от линейка, пожарна или полиция, позвънете на безплатния номер 112, където и да се намирате в ЕС.

Спешният телефонен номер за съобщаване за изчезнали деца е [116 000](#).

Пътувам за страна извън Европа, в която няма нито посолство, нито консулство на моята държава. С кого да се свържа, ако имам нужда от помощ?

Всяка година почти 7 милиона граждани на ЕС живеят или работят извън ЕС на места, където тяхната държава няма представителство.

Като гражданин на страна от ЕС вие автоматично сте гражданин и на ЕС и съответно имате право на консулска помощ, ако се намирате извън ЕС (дори ако вашата държава няма представителство там). Можете да се обърнете за помощ към което и да е консулство или посолство на друга държава от ЕС, в случай че например бъдете арестуван, претърпите тежка злополука или загубите важни документи.

Също така имате право на помощ в кризисни ситуации — при евакуация държавите от ЕС са длъжни да помогнат на всеки гражданин на ЕС така, както биха го направили за собствените си граждани.

Можете да видите дали вашата държава има представителство в страната, за която пътувате, на уебсайта на Европейската комисия, посветен на консулската закрила. В бъдеще гражданите ще имат още по-добра закрила, когато тяхната страна няма представителство извън ЕС, благодарение на нови правила, които бяха приети през април тази година и които държавите трябва да започнат да прилагат до 2018 г. (виж [информационен документ](#)).

А ако се наложи да отида на лекар в чужбина?

Ако се разболеете или претърпите злополука по време на пътуването си в страна от ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия или Швейцария, имате право на [медицинска помощ](#). За тази цел е необходимо да носите със себе си своята [Европейска здравноосигурителна карта \(ЕЗОК\)](#). Лечението, което ще получите в рамките на обществената система за здравеопазване, ще бъде на същите цени и условия като за хората, които са здравно осигурени в страната, която посещавате. Затова, преди да потеглите на път, не забравяйте да поискате такава карта от вашата здравноосигурителна институция. Издаването на картата е безплатно.

В специалното приложение за смартфони ще откриете номерата за спешни случаи, а също и повече информация за обхванатите медицински услуги и техните цени, за процедурите за възстановяване на разходите, както и за това с кого трябва да се свържете, в случай че изгубите картата си.

Приложението е достъпно на 25 езика. То не замества ЕЗОК.

Ако страдате от хронично заболяване и имате нужда от лекарствата си по време на пътуване в чужбина, преди заминаването си поискайте от вашия лекар рецепта, която е валидна в чужбина (трансгранична рецепта).

Защита на потребителите и безопасност на храните

Резервирах туристически пакет, но туроператорът фалира. Мога ли да си получа парите обратно?

[Директивата за пакетните туристически пътувания](#) защитава европейските потребители, които резервират туристически пакети. Тя обхваща пакетите, които представляват предварително договорена комбинация от два или повече елемента, например транспорт, настаняване и кола под наем.

С правилата на потребителите в ЕС се предоставят основни права във връзка с резервирането на туристически пакети. Те включват правото на пълна информация преди резервацията, правото на прехвърляне на резервацията на друг човек, ако вие не можете да отидете, и правото на връщане на платената сума и на репатриране, ако организаторът фалира.

В бъдеще от подобна защита ще се ползват още 120 милиона летовници, които резервират други форми на комбинирано пътуване, например комбинация от полет плюс хотел или автомобил под наем, избрана от тях на уебсайт. [Предложените правила](#) бяха подкрепени от Европейския парламент и от Съвета (виж [информационен документ](#)) и предстои да бъдат приети тази есен.

Как стоят нещата, ако реша да отида на почивка на кредит?

Директивата на ЕС за потребителските кредити ви дава [конкретни права](#), когато купувате нещо на кредит. Петте най-важни права са:

Рекламите за потребителски кредити трябва да са прозрачни и ясни.

Преди да подпишете договор, трябва да ви бъде предоставена достатъчно информация, за да можете да сравните различните оферти.

След като подпишете договора, трябва да получите копие от него.

Разполагате с 14 дни да се откажете от договора, ако размислите.

Трябва да имате възможност да погасите предсрочно кредита срещу справедливо обезщетение.

Европейската комисия работи с държавите от ЕС за повишаване на осведомеността сред потребителите за техните права. До момента кампании са започнали в [Чешката република](#) и в Австрия.

Какво мога да направя, ако пътуването ми със самолет, влак, автобус или кораб бъде забавено или отменено?

Воден от Европейската комисия, ЕС се превърна в първия регион в света, в който пътниците имат гарантирани права във всички видове транспорт. Комисарят на ЕС по транспорта Виолета Булц записа този видеоклип, за да обясни защо защитата на правата на пътниците е важна за Комисията.

Благодарение на [правилата на ЕС](#), ако пътуването Ви има голямо забавяне, транспортното дружество, с което пътувате, трябва да ви предостави подходяща информация и помощ. Също така, при определени обстоятелства, може да имате право на компенсация. Ако пътуването ви е отменено и Ви се наложи да отседнете в хотел далеч от крайното Ви местоназначение, транспортното дружество следва да заплати за престоя в хотела. Преди да тръгнете на път, проверете как да потърсите правата си и изтеглете приложението за смартфони „Your Passenger Rights“ (налично за [Google Android](#), [iPhone](#), [iPad](#) и [Windows Phone](#)).

Какви конкретни права имам, ако съм пътник с увреждания?

Правилата на ЕС за пътниците [защитават](#) хората с увреждания и хората с намалена подвижност от дискриминация при пътуване в ЕС, като им предоставят същите права при ползване на транспорт като на другите граждани.

Използвам собствения си автомобил или такъв под наем в друга държава членка на ЕС; необходимо ли ми е международно свидетелство за управление на МПС? Правилата за движение подобни ли са на тези у нас?

Свидетелство за управление на МПС, издадено в държава от ЕС, може да се използва навсякъде в ЕС. Преди да тръгнете на път, проверете дали не е изтекло, тъй като не можете да шофирате в друга държава с временно свидетелство или удостоверение. Правилата за движение по пътищата могат да варират от една държава членка в друга, особено по отношение на ограниченията на скоростта. Можете да изтеглите безплатното приложение „European Road Safety App“, което съдържа всички важни правила за движение, приложими в 28-те държави членки на ЕС, плюс Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария (налично за [Google Android](#), [iPhone](#) и [Windows Phone](#)).

Имам проблеми с фирма за отдаване на коли под наем в чужбина? Към кого мога да се обърна за помощ?

В ЕС, Норвегия или Исландия можете да получите безплатна помощ от [европейския потребителски център](#) (ЕПЦ) в съответната страна. Той ще ви даде съвет относно вашите права на потребител и какви аргументи да представите пред фирмата. Ако проблемът не може да бъде разрешен на място, запазете всички необходими документи и, когато се върнете у дома, се свържете с ЕПЦ във вашата страна. Докато сте в чужбина мобилното приложение [ECC-Net: Travel](#) също може да ви помогне да обясните на търговец на неговия език какъв е проблемът и какви са правата ви.

Това приложение съдържа информация за най-честите проблеми, с които се сблъскват потребителите, например закъснения на полети или отменени резервации за настаняване.

Огромни сметки за телефон ми съсипват бюджета за почивка Как мога да ги намаля при пътуване в чужбина?

ЕС ви помага да спестявате пари, когато пътувате и използвате мобилни услуги в чужбина. През последните години Европейската комисия работи за намаляване на пределните цени за роуминг (максималните цени, които клиент на мобилен оператор от ЕС може да плаща, когато използва телефона си в роуминг). От април 2016 г. роумингът ще поевтинее още повече, а от юни 2017 г. таксите за роуминг ще останат само спомен (виж неотдавнашното [съобщение за медиите](#) и [информационен документ](#)).

В таблицата по-долу можете да видите намалението на пределните цени през последните години. Не забравяйте, че това са максималните цени — цените на вашия оператор могат да са по-ниски! Все повече мобилни оператори в Европа ви дават възможност да използвате мобилни услуги в чужбина по цените, които плащате у дома, срещу дневна, седмична или месечна фиксирана такса. Подобни оферти се срещат често през летните месеци, затова проверете какво предлага вашият оператор! Ако това лято пътувате в други страни от ЕС, не се притеснявайте — ще можете да се насладите на почивката си и да поддържате връзка със своето семейство и приятели у дома, без сметките за телефон да съсипват бюджета ви.

Вид мобилна услуга в ЕС	Максимални цени през 2013 г. (без ДДС)	Максимални цени през 2015 г. (без ДДС)
Изходящо повикване	24 евроцента на мин.	19 евроцента на мин.

Входящо повикване	7 евроцента на мин.	5 евроцента на мин.
Изпращане на текстово съобщение	8 евроцента	6 евроцента
Изтегляне на данни/сърфиране в интернет	45 евроцента на мегабайт	20 евроцента на мегабайт

През почивката си купих обувки, но те се скъсаха след седмица. Как мога да си получа парите обратно? Какви са правилата?

Независимо от това къде пазарувате в ЕС, винаги имате [основни потребителски права](#). От 2014 г. насам благодарение на [нови правила на ЕС](#) потребителите вече разполагат с 14 дни, за да върнат стоки, купени от разстояние — по интернет, по пощата или по телефона.

Потребителите в ЕС имат право на [двегодишна гаранция](#), според която продавачът е длъжен да поправи или замени безплатно дефектните стоки. Ако не е възможно това да бъде извършено в разумен срок или без да ви причини неудобство, можете да поискате да ви върнат парите или да ви направят отстъпка от цената.

Благодарение на европейската процедура за [искове с малък материален интерес](#), ако сте закупили дефектен продукт в чужбина, можете да поискате да ви върнат парите, като следвате [три прости стъпки](#). Можете да се възползвате от [тази процедура](#) в редица случаи и във всички страни от ЕС без Дания. Това е по-бърза и по-евтина алтернатива на традиционните съдебни процедури и в момента може да се използва при търговски сделки, включително сделки с участието на потребители, на стойност не повече от 2000 евро. Трябва само да изпратите стандартен [формуляр](#) до компетентния съд.

Планирам почивка на море. Как мога да разбера дали водата за къпане ще е чиста и безопасна?

Всяка година преди началото на лятото ЕС публикува оценка на качеството на водите за къпане в Европа. Проверяват се над 21 000 места за къпане в 28-те страни от ЕС, Албания и Швейцария. През 2014 г. качеството на водите за къпане в Европа е било високо, като 95% от местата за къпане са отговаряли на минималните стандарти за качество на водата, посочени в законодателството на ЕС. Голяма част от градските отпадъчни води вече се пречистват по подходящ начин, в моретата попадат по-малко нитрати, а реките са по-чисти от всякога. Така че, ако ще ходите на плаж това лято, вижте [доклада](#) и се наслаждавайте на почивката си.

Как да избирам морска храна от устойчиво рибарство?

Дори и когато сте далеч от вашия местен продавач на риба, не е необходимо да се лишавате от морска храна от устойчиво рибарство. Ако отидете на ресторант, не се колебайте да попитате сервитьора или готвача откъде е рибата и дали риболовът ѝ е устойчив. Уверете се, че рибата в чинията ви е с минималния законов размер. Изборът на продукти от устойчиво рибарство позволява на рибите да растат и да се размножават и по-този начин се гарантира наличието на запаси за следващите поколения.

Тази година можете да опитате и по-малко известни видове, като цацата, или риба от развъдници, например пъстърва, които са също толкова вкусни и могат да помогнат за намаляване на натиска върху запасите от по-популярни видове риба. Вашият избор има значение. За повече информация за продуктите от устойчиво рибарство вижте уебсайта на Европейската комисия за [кампанията „Неразделни“](#).

Тъкмо завърших училище и се чудя какво да предприема? Как мога да получа

помощ?

Притеснявате се за следващите стъпки, след като сте завършили образованието си? Лятото е добър момент да обмислите какво да правите по-нататък. Младежката гаранция може да ви помогне да си намерите работа: всички страни от ЕС са поели ангажимент да гарантират, че **младите хора** получават качествено предложение за **работа, чиракуване, стаж или продължаващо образование** в рамките на 4 месеца, след като напуснат системата на образование или загубят работата си. За повече информация за младежката гаранция във вашата страна и за това къде да се регистрирате, за да получавате предложения, вижте тази [страница](#).

Ако сте публичен орган, отговарящ за изпълнението на младежката гаранция, можете да използвате инструментите (вкл. визуални материали и приложения за социалните медии), разработени от Комисията с цел насърчаване на младите хора да се регистрират. Можете да изтеглите инструментите от [ТУК](#) (раздел „Библиотека“).

Митнически и данъчни правила

В рамките на Европейския съюз не съществуват мита при пътуване от една страна в друга. Данъците (ДДС и акциз) са включени в цената и не дължите допълнителен данък в другите страни от ЕС, с изключение на случаите, посочени по-долу.

Ако се завръщате у дома от страна извън ЕС, правилата са различни и обикновено са по-строги.

Алкохол

Няма ограничения за това, което можете да купите и да вземете със себе си, когато пътувате между страни от ЕС, стига то да е за лична употреба, а не за препродажба. Всяка страна определя ориентировъчни количества за това дали алкохолът и тютюневите изделия са за лична употреба. Ако носите по-големи от тези количества, могат да ви зададат въпроси, за да проверят дали имате търговски намерения. Ориентировъчните количества не могат да са по-ниски от долупосочените, така че можете да носите със себе си:

- . 10 литра спиртни напитки,
- . 20 литра подсилено вино (например порто или шери),
- . 90 литра вино (от които не повече от 60 литра пенливо вино),
- . 110 литра бира.

Ако влизате в ЕС от страна извън Съюза, можете да донесете със себе си стоки, освободени от ДДС и акцизи, за лична употреба в строго определени граници. Същото важи, ако пристигате от Англо-нормандските острови, Гибралтар, Канарските острови или други територии, където правилата на ЕС за ДДС и акцизите не се прилагат. За алкохола тези граници са:

- . 1 литър спиртни напитки над 22 об. % или 2 литра подсилено или пенливо вино,
- . 4 литра непенливо вино,
- . 16 литра бира

Тютюневи изделия

За тютюневите изделия, също както за алкохола, има ориентировъчни количества за разграничаване на лична употреба от стопанска дейност. Минималните количества са:

- . 800 цигари,
- . 400 пурети,

- . 200 пури,
- . 1 кг тютюн.

Също както и за алкохола, ако влизате в ЕС от страна извън Съюза, можете да донесете със себе си тютюневи изделия, освободени от ДДС и акцизи, за лична употреба в строго определени граници. Същото важи, ако пристигате от Англо-нормандските острови, Гибралтар, Канарските острови или други територии, където правилата на ЕС за ДДС и акцизите не се прилагат. Съществуват обаче две различни граници и всяка страна от ЕС решава сама дали да прилага по-високата или по-ниската граница.

Някои страни прилагат по-ниската граница само за пътуващите по суша и по море (България, Гърция, Латвия, Литва, Полша, Словакия, Унгария и Швеция), а други за всички пътници (Естония и Румъния). Долната граница е 40 цигари или 20 пурети, или 10 пури, или 50 грама тютюн.

Останалите страни от ЕС прилагат горната граница — 200 цигари или 100 пурети, или 50 пури, или 250 грама тютюн.

Парфюм и други стоки

Ако пътувате по въздух или по море, можете да донесете със себе си стоки, различни от алкохол и цигари, на стойност не повече от 430 евро, а ако пътувате с автомобил, влак или по река или езеро — на стойност не повече от 300 евро. Някои страни от ЕС прилагат по-ниска граница за пътници на възраст под 15 години, като тя не може да е по-ниска от 150 евро.

Месни и млечни продукти

Незаконно е да внасяте в ЕС месо или млечни продукти, дори и в малки количества, когато се връщате от повечето страни извън Съюза. Единствените изключения са Андора, Фарьорските острови, Гренландия, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия, Сан Марино и Швейцария. Целта е да бъде защитен добитъкът в ЕС от болести по животните.

Тези правила не важат при пренасянето на продукти от животински произход между страни от ЕС. За повече информация вижте [раздел „Пътуване“ на уебсайта „Вашата Европа“](#).

Пътуване с пари в брой

Ако влизате или излизате от ЕС с 10 000 евро или повече в брой (или еквивалентна сума в друга валута), трябва да ги декларирате пред митническите власти. В рамките на ЕС по принцип няма ограничения за количеството пари в брой, което можете да носите със себе си.

За повече информация:

[Пътуване в ЕС](#)